

Pirkkalassa, 25.3.1959.

Aune Sipiläinen synt. 1890^{21/1}, Maanviljelijä

esort. entinen Sakkola Sipilänmäki
" nykyinen Pirkkala Aunan koulu

Wuosi 1939. Luovutettiin Sakkolaan kesä-
kesällä suurempi jorppo tuntemattomia miehiä
useampaan kylään erittäin Suvannon rannoilla
oleville maille. Kun niitä arveltiin mitä miehiä
ovat, niin sanottiin että ne ovat valtion työmiehiä. Niin
ne olivatkin. Sitten valtio lähetti miehet tekemään
noitukaisia Suvannon varren oleville maille. Ne olivat
työpiireistä, kiivet paimalla pystyy, muutamia metriä
längän linja suoraa. Ja tätä tehtiin kesä-ajaksi
kun oli, kaikki se Suvannon rantamat
noitettiin. Se oli jo merkkinä siitä, että jokin vaariksi
Suomea uhkaamassa. Sitten tuli syys, ja alko-
taas tulla naisia miehiä. Mitä tuli joku la-
loon. Mitä sanottiin Reserviläisiksi. Meille
tulivat Reserviläiset Lokakuun 11 päivä. Muis-
tan sen päivän niin selvästi, kun vietimme per-
hejuhlaa, nimittäin isäni Eisan nimipäivä.
Kun oli juhlat parhaimaan, niin alkoi tulla mie-
hiä oien taidetta, se esittivät itsensä, että heidän
annettavia asunto. Mitä oli ~~Heikki Kymälä~~ miehiä
ja kotisiin. Kauppaan päästä kesä Suomesta
Ei siis muuta kuin sovitettiin niin, että he saavat.

haltuunsa ison kamari eli meidän sali, kokonaa
 ja tarpeen mukaan päyhtää keittiötä. Meidän o-
 maan käyttöön ju 2 kaksipientä kamaria. Niin
 oli meillekin Reservitaitiset majoitettu. Vaitamie-
 hia oli meidänkin kylään majoitettu muonia tuhau-
 sia miehiä. Nämä miehet olivat meillä muuta-
 man viikon. Sitten ne lähetettiin toiseen paikkaan
 ja meille tulijat uudet. Vaitamiehiä oli 26 kaks-
 kymmentä kah. Ne olivat Wäitasaarelta kotonaan
 nämä miehet jäivät meille kun me lähdimme
 me Evakoksi. Nämä miehet eli Reservitai-
 set, olivat kaikki sotavarusteita valmis-
 telussa. Jo alkoi kumua kumua, että
 Neuvosto-Liitto eli Ryssi vaatii Suomekka
 maata eli turkista, että Itämeren rajansa
 olisi turvattu, ettei vihollinen hyökkäisi heidän
 kimppuun. Itä oli tahtomut rajan kumua
 maan Suomelle asti. Muutamaa kun-
 taan kaverit Suomen perit siellä
 neuvottelussa, eikä luvannut yhtään
 rajaa muutettavaksi. Mikä sitten dissi-
 tarans? Niin että Neuvosto-Liitto hyökkäi
 si Suomeen. — Oli eräs marraskuun
 päivää, kun sen aikainen Presidentti Rat-
 ho julisti ratiossa Suomen sotatilgan.
 Niin alkoi siviiliväestön evakointi. Kai-
 kista raja pitäjistä jopon kumua Sak-
 kolaksi myös. Marraskuun 29 päivän tuli
 sellainen käsky, että osa talon perheistä on
 lähdettävä evakko tiehe.

Käs. K.

Minä tuli meillekin, että pari perheen
 jäsentä on lähde lähtäviä Erakoksi ja ter-
 set jäävät vielä elukoita hoitamaan.
 Meistä lähtivät sisareni Elis ja Hilma
 ja heitä käytiin Sakkolan asemalla soot-
 tamassa. Minä allekirjoittaja jäin vel-
 jeni pojan Kalevi Sipiläisen kanssa vil-
 lä kotiin talouutta pitämään ja eluko-
 ta hoitamaan. Mutta miten ollaakaan?
 Ei meidänkään oloimme ollut pitkäai-
 kaista kotona, niin että pariin päivään
 perästä oli meidänkin lähdettävä.
 30 30 päivän marraskuun iltana tulivat
 Peserreläiset kotiin mieli ja perterivat,
 että Peaudusta oli jo tuotu vainaita ma-
 dan hautauskappeliin. Että sieleiköh
 Peauden puolella jo tapettu. Ja arveli-
 vat, että mitä tästä oikein tulee.
 Miten ollaakaan, käytiin rauhasa-
 muksumaan. Mutta yöllä, peräsin-
 kun kuulin jostain erityistä liikettä.
 Kuulin jonkun miehistä sanovan, että
 talon väki on ajettava ylös. Ei minulle
 muuta kuulunut. Korasin heti ylös.

Kun nousin vatsastani, niin miehet
 saivat että nyt heti on lähtettävä
 lehmät ja elukka on otettava eteen ja
 mentävä pois sillä tilanne on vakava
 kuin täysin tyrmistynyt, huokaus koski sydä-
 mesta Herran joko minun täytyy jättää rakas ko-
 ti ja lähtea kohti tuntematonta tietä. Evakoksi.
 Mutta ei ollut aikaa enään irvyyttä, sillä tilanne
 oli vakava joten oli ripeästi toimittava. Minä läksin
 naapurin meidän maalla asuvan torpparin isän ^{Pöytäkirja} taivasta
 Taimaa, että Hän lähtisi meidän mukaan, sillä tun-
 itseni iska veljen pojan Kalevi Siiviläisen mikä oli vasta
 13 vuorokauden vanha pian kirkoksi matkalle
 lähtemään. Mutta Hän kieltäytyi, koska oli luvannut
 mennä naapurin isännän Ville Laamasen kanssa kö-
 dian tavaroita kuljettamaan. Sitten meni toisen isän-
 nän talollisen Pekka Koposen taloon, pyytämään Hän-
 tä meidän mukaan matkaan. Että olisi turvallisimpaa
 meidän 3 kolme kungun yhdessä kulkea, edessä olevan
 tuntematonta matkaa. Hän lupautui lähtemään, sillä
 ehdolla, että pannaan karja yhdessä kulkemaan.
 Siinä minun mainitsen, että isäntä Koponen oli jo harkin-
 nut sairastoinen kun oli että Hän silähdä kotia pois. Hän
 lopettaa itsensä, sillä edellisellä iltana oliat sotilaat käy-
 neet heidän saunassa kylpemässä ja olivat jättäneet
 maaseita heille, että hän käythan niitä suvaksen. Mutta
 se aihe tuli estetyksi, kun minä menin heille. Tämän ai-
 kaan Pekka Koponen minulle kertoi perästä ja
 että minä oli estänä siihen että Hänen pianansa ei ollut
 vielä lopussa.

Kun saarrin naapuritalosta kotiin, niin oli mitä
 käreimmin käyvä ja järjestämään että mitä ta-
 varoitaa saan ottaa mukaan. Sitten kaikki olisi pitä-
 nyt ottaa mukaan, mitään ei olisi raaskinut jättää. Si-
 tin lakanan, ja kaivoitin sen suuren kamarin latti-
 alle levälleen, panin siihen vaatettavaraa minkeä ka-
 teen sain, niin paljon että tuli iso vaatenyytti. Sit-
 ten menin ruokatavaran puolelle, että mitä voi-
 si ottaa evääksi. Edellisellä rikkoilla oli vasta ka-
 hatta iso sika, siitä otin osan minkeä siinä kureis-
 sa ehden ja sain osaksi siltä sika ohirilla jiltako-
 maat. Se käyhtä ja torista, matka evääksi. Niin
 saajui siihen naapurin isäntä Koponen, joten pan-
 tin heidän valjain ja tavarat hevosen rekeen,
 ja sitten lähdettiin. Kyllä se oli raskasta, lähtiä
 kodista. Lohmia ei olisi saanut mitenkään navetasta
 pois, kun sai ulos pimeään aamuun niin aivan nimen
 navettaa takaisin. Siat, lampaat, kanat jäivät na-
 vettaan. Siiville riellä ~~isillä~~ lähtee ruokaa, 2 isoa
 Rinparillista maitoa ja 2 isoa pyykkikorista pum-
 omia. Tancin nämä kun työlle, niin käyhtä sitten le-
 päimää. Niin sitten rikkoilla, saimme lehmät
 kodista lähtemään. Hevonon meni kuorman kanssa
 edellä, ja lehmät ajettiin jälestä, meidän sika Koponen

Niin lähdettiin ensimmäisellä ja moniraskeilla as-
 keleita ottavalle Evakko-matkalle. Kun pääsimme
 kylän toiseen päään, niin Savannon toisella puo-
 la ^{oleys} Pehajärven kylä jo paloi ilmi liekissä. Se oli Ruu-
 tulineri. Sillä Pyssä oli jo päässyt yli rajan, oli jo
 Suomen puolella. Kun lähdettiin niin sanottuun, että
 kun ollaan muutama viikko niin sitten tulhoan takaa
 sin kotiin. Kun vain Suomen sotaväki ajaa Pyssän pois,
 niin sitten on kailaki typpi. -- Kun lähdimme kotaa, niin
 ensimmäinen pysäys paikka oli Pehajärven Musakan
 lahden kylä. Silloin oli 1 sunnuntai- ja 1 päivä yönkuun,
 kun matkamme alkoi. Määrä oli, että kuljetaan Pehä-
 järven Pehäkylän asemalle ja siinä paunsaan junaan
 kaikki mitä tavaroita ja elukoita oli. Mutta ei päästy
 vielä junaan. Sitten kuljettiin Pehajärven kautta Pääsa-
 kään ja monille asemille eikä missään päästy junaan.
 Sillä suuri oli evakoiden luku, minkä silmänäkäsi oli
 maantiet evakko kuormia ja kulkijata monen kilomet-
 rin pituiselta. Se oli surkea näky, lapset itkivät ja oi-
 kuiset roivolleivat kuormien jualla. Pakkahan oli ko-
 va, eikä moni ollut edes saanut tarpeellisia vaatteita
 päälleen kun tuli jipkainen talto sodan jälkeistä
 pois. Ei ollut ihme, että me ei taltuttu päästä
 kukaan asemalle junaan. Sillä mikin me menimme,
 asemalle, niin siinä jo toiset oli lastattu junaan.
 Viktorin ja minun päästyämme Pehajärven a-
semalle, niin siinä minut lehmien kanssa pan-
 tiin. Mutta Kalevi Lijäläinen ja Pekka Koponen e-
 väät päässet junaan, joten heidän täytyi jatkaa matka-
 hevoisella, tietämättä missä heidän matkansa päättyi.

Minut pantiin kylmään pinnään vaunujen lehmien
 kanssa. Lehmä oli minulla 6 kpr. ja Kososen lehmä 4,
 Sillä minun hoitoon jäivät myös Kososen lehmät joi-
 ta myös hoidin koko Satotalien kevääseen asti. Kyyllä
 se oli miehestä lähtemätön matka, kylmä ja pimeä
 vaunu jossa yksin lehmien kanssa olin, niin päivät
 kuin yötkin. Eikä tietänyt missä päämäärä oli. Sen
 kohdalla oli määräpaikat Kylmäkoski ja Pan-
 tasalmi. Mutta kun minä saavuin lehmien
 kanssa, niin molemmat paikat olivat jo tyn-
 nä. Siin kuljettiin asemalta asemalle, eikä mi-
 hinkään minua otettu vastaan. Wikdorin pörröin
 sanottiin, että Seinäjoelle on minulla siirtuspaik-
 ka, että sitten pääsen vaunusta pois. Mutta tulla
 sinne, niin ei sinnekaan otettu vastaan. Seinäjo-
 en aseman päällikkö sanoi, että nyt mennään
 Seinäjoelle Koskenkorvan asemalle. Siellä on ik-
 misille leipää ja elukoille ruokaa. Niin se
 oli siis se paikka, missin minä jouduin. Siis joi-
 duin etelä-pohjan maalle, Seinäjoelle, Kosken-
 korvan asemalta pari kilometriä siirtustalon-
 ni. Siis moni vaikeinen, ja kärkeämyksiä tuottama
 pitkä matkani, mitä olin tehnyt kevosella ja
 rautatievaunussa rikdori päättyi noin parin
 viikon päästä. Siis saavuin Koskenkorvan a-
 semalle, niin oli kansaa kuin kirkonmailla ku-
 luu pyhäin^{en} ~~eri~~ akkoja hakemassa. Minut otettiin
 tavaroiden kanssa kevasen kyytiin, ja lehmät tuo-
 tiin perästä. Jouduin Mikko Kullaksen taloon
 evakoksi. Siinä olin niin kauan, kuin Seinäjoelle
 oli

Flyvri minut siihen otettiin vastaan, kun me-
 nin ovesta sisään niin kuin kummi kuin talon pal-
 velia oli puhelinassa ja sanoi että jo muille yk-
 si Evakko akka tuli lehmien kanssa,
 mutta kun minulla oli kaikkien talon karja ja
 hoitettava. Niin pyysin, että ne järjestet-
 täisi niin että saisin ne molemmat hoide-
 tuksi. Niin siihen taloon, mihin oli majoi-
 tettu, siinä maksumat kuin ne meidän lehmät.
 Niin saantiin ne Koppasen lehmät Martti Kull-
 laksen taloon, mitkä olivat ihan samassa a-
 jissa, mutta eri rakennuksissa. Sillä ne Kull-
 laksen olivat veljeksistä peskenään. Niin ho-
 tetiin molempien talojen lehmät. Ja hyväni-
 tä oli hoitaa, kun olivat samassa pihassa
 niinkuin olisivat olleet samassa navetassa.
 Lehmien tulot oli itse, ja valtio maksoi isän-
 nille syönöksistä 3 markkaa vuorokauden.
 Asunto oli minulla perheen kanssa suuressa
 pirtissä. Mukkima paikka oli 2 kerraksi
 nen sänky, minä mukin alakerrassa ja ta-
 lon pojat mukkuivat yläkerrassa. Pöytä
 valmistin itse, talosta annettiin vain jauhot.
 Flyvri minua talossa kohteettiin. Seun oli sotai-
 niin joka ilta minun piti isännälle Sanoma-
 lehdet lukea, että Hän sai sotuasiat lehdet-
 tä tietää. Ehdistys riennosta minä en vielä
 tietänyt mitään. Sillä ainoa riento oli minulle
 se että käytiin joka pyhäi kirkossa. Matkaa
 oli sinne kirkolle Kullaksetta 7 km

Ainoa paha oli se, että jouduin ihan yläsi-
 sinne Ilmajolle. Ei ollut ketään Sakkuloi-
 sia siellä. Omaistista en paljon tietänyt
 mitään. Sisaret olivat joutuneet Raantasal-
 melle. Raantasalmen asemalla sain heidän
 osoitteensa, että sain kirjien kautta heistä
 vähän tietoa. Mutta Karonen ja Hakari
 Sipiläinen, joiden kanssa lähdin, katosi-
 vat niin, että ei saatu niistä heistä tietoa
 että piti ratiaassa ilmoittaa. He kun menivät ka-
 voskyydillä, niin he pääsivät Kylmäkoskelle Masken
 kylään evakoksi. Minä kului aipa minulle siellä
 Ilmajolle, Lehtniemi koidellen. Valtio antoi lehmille
 ruuan ja minä koidin ja olin niistä pyödyin. Mutta si-
 ten tuli sellainen aika, että käytiin joutilaiskärjen
 rakentamassa. Ullinulla oli 2. kah. miehoa, sekä Jopo-
 sen parjassa myös 2 joutilasta. Eräs näistä joutila-
 stikka niminen kärjen ostaja, vaati minulta että kaik-
 ki joutokärjen on kuka tahansa sanoo että valtio ei saa
 käyttää eläimiä. Minä Karonen kiikot sieltä, janoit
 että valtio niistä maksaa, joten he eivät saaneet niistä mi-
 tään korvausta. Heidän joutilaita ei silloin vielä, koska
 minä olin ne omalla kustannuksella. Heillä oli ruu-
 an. Minä talon arkan satatilan rakkilassa, murha kinnu-
 vain ilmassa leijaitivat ja tyhki jysähtivät. Mutta koston
 palusta ei ollut torvakaan, vaikka jo monta kunkaantta
 oli siitä puhunut kodista kielistä. Harjoitasta. Ohimene siellä
 sodan jaloista, ^{nos} siellä paljon nähty sataa, mutta kunkaantta
 na. Aivanastan kerran kauri rikollinen Seinäjokeen.

mittamassa. Silloin kylä Seinäjoen asema sai ankara
 pommituksen, Muuten kylä siellä sai olla täysin tur-
 vassa, sodan vaaroilla. Wäpöille sain ystäväsi
 sisarini, Heohivat ensin Rauteasalmelle evakoihin. He-
 tä kylä oli muutettu paikasta toiseen, sillä he olivat kii-
 huvaa kalustoa. Sitten Heidat oli siirretty Weirilakke-
 pitäjän Korjuniemen kylään Kalle Wikaston taloon.
 Oli eräs kerran illta myöhäinen yö, kun sisaret
 tulivat minuakin sieltä Seinajoelta hakemaan po-
 liti seuraava päivä, kun sisaret tulivat minua luokseen,
 kuollon viranomaiset konnaivat meille tarpeelli-
 set paperit millä pääsimme matkustamaan Weiri-
 lakkeelle. Lohkut jäivät erilliseksi Seinajo-
 elle Kullaksien hoitoon. Niin lähdin eräänä ke-
 vaisena W. 1940 kerran päivänä Seinajoelta pois, missä
 olin ollut sotatalon evakona. Olin iloinen, täysin
 ainoa ja riennä täynnä, kun pääsin taas pitkan
 ajan perästä sisarini pariin. Siis nyt oltiin koko järvi-
 ho yhdessä, aivanostaan Kalevi puuttui. Wäin päätti min-
 nun Seinajoen Evakko olon täällä. Nyt alkaa Evakko
 hoalamme Weirilakkeelta, siellä olimme siinä kaikki
 yhdessä. Ei ollut monta viikkoo, kun leikemat pi-
 ti käydä Seinajoelta hakemassa pois. Sillä sieltä
 tuli sellainen ilmoitus, että jos emme hae leikem-
 ä sieltä pois niin he myyvät ne. Niin lähti sis-
 areni Telusa, ja Koposen emäntä hakemaan
 ne sieltä pois. En tiedä, millä päällä siinä
 Ullikko Kullas ollut se minun Evakko isäntä-
 ni, kun Kovan riidan perästä oli leikemat lu-
 vuttanut heille.

Kun oli Evakko matkani Ilmajoen läpi
 tyynyt, nyt alkoi toinen osa minun Evakko
 matkani Wesilahdella. Mutta se oli
 silti hyvä, että sen sainne viettää yhdessä
 kaikkien sisareiden. --- Nyt alan kertoa
Wesilahden Evakkona olosta. Kun saa-
 ruttin sijoitus taloon Wihastoon. Ennen
 tui meille asunnoksi, samasta asuinrakennus-
 tuksesta missä talon perhe asui, mutta
 rakennuksen ~~toisesta~~ ^{toisesta} puolesta mihin menivät
 riipit. Siinä oli keittiö ja 2 kah. kamaria.
 Ei ollut se asunto kaikki meidän hallussa,
 vaan toinen kamari ja keittiö yhteisenä oli
 toisilla eiakoilla. Ja ne evakot olivat Luisa
Rikas ja Maria Makkara. Heidän entisen
 kylän asukkaista sieltä Marjalasta. Sehoimen
 oli asunto meillä ihmisillä Wesilahdella.
 Sekin oli siinä lähellä yksinäinen puu-
 kunnasta, erään pienen eläin autio naut-
 ta. Kun lehmät saivat olla ihan omissa
 alossa, ettei pienemmän talon karjan kanssa
 yhdessä. Heidän laidon oli sehoimen, että aina
 saivat olla narussa. Päivällä kun syötettiin
 piti aina pitoa narusta kinni Sisko laidon
 oli Waltion maantien varret. Kun oli leh-
 mat syötetty, niin sitten levon ajaksi pan-
 tui jumiin kinni. Ja jussa niiden piti
 olla kuni narussa ylläpäin. Sekin oli vapaa-
 us herrassaan pois. Koko kesän saivat olla si-
 dattuna.

Talviruokinta oli sellainen, että Hansan
 huolto minun väkän maksoa vastaan an-
 toi, ei se minun väkän riittänyt. Piti kaikki
 kulpat ja lehdot mistä väkänkin sai teko-
 kunnat, ja kuka väkänkin armoillaan antoi.
 Seppä keryyruje taitettiin monia sijaitei-
 rikkoja. Niin että monien varojen ja ra-
 situksen perästä, saatiinkin lehmät vie-
 dyksi yditalven. Ihmiset eivät paljon tal-
 ta apua saaneet elatukseksi. Meikin 3 kah-
 hengen perhe, saatiin siitä Wikastan talon
 maasta peruna maata 3 nelikon alan,
 ja muntamaa pihkan penkin juuri kasvi a-
 warte. Ja kolmen nelikon perunorista mi-
 kä maahan kylvettiin, jiti tehdä Dytke-
 piä työtä taloon. Sillä tavalla vain
 jiti toimien tulla. Huolto-arrustusta
 annettiin araitiin 2 kah. hengelle.
 Yhden hengen jiti tulla toimien ilma,
 Valtio sen arrustuksen antoi rahassa.
 Muistaakseni oli se arrustus 300 sat mar-
 kkaa kuuksaudessa. Waatearrustusta ei
 saatu Wesilahdessa ollessa ollenkaan.
 Niin kului aika Wesilahdella, että oli
 me siellä yksivrosi. Niin että menimme
 sinne Toukokouussa 1940. ja menimme su-
 raavana ruon hupitilauksessa sijoitus-
 kuntaamme Pirkkalaa. Niin saavui-
 me Pirkkalaan toukok. 13 p. 1941. luulla.

Pirkkalan pitäjä oli määrätty meidän
 kylän koti pitäjäksi. Lentokuden me-
 jo tulimme omaan pitäjään olemaan.
 Täällä meillä oli oikein loisto olot. Yh-
 misillä oli erityinen asunto, saunat ka-
 ko katos ja lehmillä navetta. Sekä mit-
 saatun panna oikein erityiseen navetta.
 Lehmillä oli täysi vapaus, kesän aika-
 na. Lehmille oli laitumena metsäilaidun, aina
 astaan oli yksi paha irka, että täytyi olla yhden ku-
 gen aina mukana siis paimenessa. Wapa-gaksi
 oli tehty pari pikkuista aitausta, johon sai pan-
 yökä ja muukin vapaa-ajan. Joten lehmien sitareri-
 mit täällä narussa pitää. Asunnosta suoritettiin mu-
 su työllä. Sillä maanviljelijä Oitilla oltiin kesän
 aikana toissa, 30 koku kymmentä päin. Heivät keh-
 tää lehmille tehtiin kaitakki Oitisen maista. Myös keh-
 ti karppeja taitettiin tupat sikkoo. Niin että oli
 si ollut lehmille ruokaa kesäisen asti. Syksy-kuun
 la saivat lehmät kuida peltolaitumella. Joten tä-
 prä paikassa oli meidän ihmisten sepa hukoiden pa-
 va olla. Niin kului kesä, ja tuli syksy. Asiat kehitty-
 väät sille kannalle, että me saimme lähtä potuii Star-
 jalaa. Se tapahtui 17 p. lokakuuta. Ei oltu täällä Pir-
 kalassa kuin 5 iris kunkko. Se oli onnen päivä, kun
 tultiin tietä että nyt päästään lähtemään. Kylvä isäntei
 Oitisen meitä siellä kaittemasta, että ei siellä ole ky-
 vä vielä ollen näin syksyllä, että menkää kesällä että
 shka sitten on parempi. Enniköön meitä estänyt lähtö-
 maista

silla koti ikäni di suuri. Kun tuli lähtöpäivä, meitä
 mieli pyri paikkakuntalaiset olivat laittamassa, &
 rittain maanviljelijä emäntä Aino ja Wilja Mänty-
 niemi mainitsen, se olivat meille täällä Pirkkalais sa-
 eusimaiset tuttavat jotka saimmme tuntea ja on villo-
 nyt oikein perhe-ystävät, että aina käydään tois-
 sa vierailulle. ja monen maan naapurit, toivottivat
 meille Onne matkalle. Kun tapatuksi lähti, Leh-
 mäl veltiin edellä ajamalla, ja muut tavarat hevosil-
 la. Wörman mainita, että maanviljelijä Outinen hevo-
 nen ja mies oli tavaraita Lempiä löysi riemossa sel-
 oma hevon. Kyllä isäntä Outinen suhtautui mieli
 oikein hyvin, Hän se lähetti meille heinätkin joku-
 täjään sinne Karjalaa. Lūs kiitokset väin Häneltä
 le kaipusta siitä. Mutta ei Hän tiittänyt, ^{kuin} kaitta
 meitä pois Karjalaa. Totta me tullaan tänne ta-
 kaisin, ja vielä otetaan Häneltä maathin
 pois. Meidän kanssa lähti myös emäntä Helena Ka-
 ron. Hän oli majoitettu evakoksi Hauurin maahan.
 Kun saavuin me sitten sinne häiritettyyn Karja-
 laan, useimmat talot olitupkana. Meidän koti oli
 ja palanut Helmikuussa ja teriset rakennukset ol-
 ivat kaikki purettu. Ainoastan maan rakennus
 oli pirstyssa, sekin oli erittäin huonossa kunnos-
 sa, kaikin puolin seurittu ja raastettu, etuunsa
 saimmme kodimme läheltä, Pori's Korrasen talon, se
 oli myös erittäin huonossa kunnossa. Mutta siinä me
 olimme, niin kauan, kun saimmme väliaikuisen ko-
 din sinne rakennetuksi. Sillä rakensimme pikkuisen talon
 väliaikana sinne, Karjalaa.

Niin oli vihdoinkin raskas ja monivaiheinen
Evakkomatka päättynyt, joka kesti 29 ²² kuun.
 kaunta. Monet olivat ne kohteet, mitkä muista
 Evakkomatalla kohtasivat. Toiset olivat mielen-
 masentavia, toiset taas yhen lupaisista, ilmi-
 toin erään kunnittavan tapauksen, mikä söi
 tui Wesilahden Wihaston talossa, missä mei-
 säntä miehiin ihän jupsaudettiin. Oli helmi-
 kuun aamu, ilma oli tumma ja pakkas-
 olinne juuri nousnut ylös muhkumasta,
 aikomuksena käydä aamukahvia keittiössä.
 Näin silloin ilmestyi meidän keittiöön talon
 maari isäntä, ja sanoi että nyt ei saa tehdä
 uniloihin tulla, jos teette niin syttyy talon
 palamaan, niin poltatte koko meidän talon.
 Koirin olimme masentuneet sen johdosta, jonka isä-
 ntä sanoi, ja ihmettelimme suuresti, että miten toi-
 laisella kuumiilmalla voi tulla tulipalo. Koirin
 olimme olleet siinä, niin tummattiin että tek-
 dään isännille pieni keponen että saadaa voi-
 mistaa ruokaa ja keittää kahvit. Kaksi henkeä
 meni isäntä haastuttalemaan, ja toiset koiri-
 vät ruokaa laittamaan tehden tuken hellaa
 ja unnit lämpimäsi. Pässä ovesta olimme erit-
 tain hyvin, inta loiko sängyssä ja kunnotti mi-
 tä hartaanin kun me otettiin oikein makeat ja
 pitkä tarinat. Koirin olimme aikamme olleet isän-
 nän seurana, niin sillä aikaa jo emännät olivat
 unat laittaneet, ei muuta kuin koirunne vein syö-
 mään.

Saimonin kirkon kirkonkylästä

Matta sanoi isäntä, että nyt saapri tehokas
 tuli kelloon. Minä me kuteettiin isäntä siitä
 ja sanottiin että kylä meillä onkin ollut
 kein kylmä ja nälkä lähdemme ihan paikasta
 munja lämmittämään jarruokaa laittamaan
 Kyllä meille kelpasi kystia kerrakseen, kun se
 kepposin teinme heille. Emme koskaan Karjalassa
 kuulleet, että lumisateella talo syttyy palamaan.
 Minä nyt olimme saapuneet kotiin, minne
 niin monasti olimme aina itäväimät, Marant,
 nein miehin, kuljimme sisareni Elisen kanssa
 kaikki häiritetyt jätet, ajattelematta mitään
 siitä että jos sattuisi jokin jommi mikä väri
 jaikka millä hetkellä päijästä, mutta ei mitään
 vaaraa meille tullut. Siis työpöytä ja toinen on
 ryhdyttävä. Kyllä sitä torokua kylä riittävi, Wäli on
 kainen talo laitettu, maata oli apkerasti pöytä
 riipelämään. Että saataisiin kaikki soclan
 jot korjatuksi. Siitokset korkeinmalle koho-
 sie, siitä että Hän oli antanut Suomelle rauhan
 ja johdattanut taas Karjalan kansan järke-
 mon omille synnyin seuduille, kauniiseen
 Karjalaan. Siis nyt täkän, päättyy ensimäi-
 nen Evakko matkani.

Rune Sipiläinen.

Hellein lause.

Minä nyt lähtetin Länän Evakko seustukseksi
 sitamai oikein kuperat. Mutta se on mitään, kerta
 väliä korjauilla jos talo mitään kirjain olis
 pauna. Jos ei muuta, niin kylä tämä kella
 lylykkeitä ke Gräa, Jannan ihan
 hasiani. Hilma kirjottaa muuta
 evakkomatkaa. Siinä olen me

1.
1.
Kelloviikkoa. Minulla jäi vähän laesken edellisen kirjoi-
tus, kun kuin sen ohje listan jonka lähelit vasta kun olin
sopustuksen lähettänyt suna mainitun miten saatiin siementä
vuit sitten tänään jätettiin ~~oville~~ siihen.

~~La-talvi-musi~~ Kun menimme kotia oli vielä
maat sulana niin saivat lehmät ja hevoset alla
jättöillä kun siellä oli oikein hyvät apäset mutta
tähän tuli jo lokakuussa tärppi talvi, niin jätti me
parina kaavaan ja ei keittänyt ollut saavimassa ~~800~~
sataa kiloa oli tehty kyltä, vaan me oli kaikkia autolla
pois kuyjetulle ja sitten oli pantu käsirannalle sii-
hen baraimen eteen heinien alle, vaan olisi Luujan
lahja kun ei mitään vatsinkoa tullut vaikka lehmät
ja hevoset olivat siinä kaitumalla ja sisko vielä
la karavalla karavoisi sitä, sitten löytyiikin, Lauri
Laamanen teki sen vaarittomaksi siinä se talvi
sitten meni veden kun vatsujen puutteessa kunta
sulatettiin ja kairosta vettä kaupan kanssa jätti ottaa
kun oli sukkelampina jotka kun huomasiivat kun
lähdellin hakemaan kuresti ^{notivat} veden pois, Meille oli
tehty heinää täällä Piikkalasta ja ~~isästä~~ maanvil-
jelijä Rutinen heinäällä läheltä ja sitten oli sekua
kyltiin, kivat ne lehmät lihavia olleet vaan osin
erimmin kyltä pääsivät kavitomään. Oli siellä toisilla
oikein lihavat lehmät, ne kettuivat juottaneensa
ne suolavedellä se näkyi toisten lehmät lihotta-
pan. — Tuli heinät ja viljojen maahanpanovaikeu-
si siementä mutta esikunta ja huolto saivat
vähän jota jakovist. Tuli kasa ihmettelivät kun
meillä oli vaimo alaa niin paljon kylässä niin
baraimme, kun sisko kylä, että karavalla kun oli

min hän
pönni kosi ~~kyllä~~ kylvi karvaan, vaikka todelli-
sudessa, me silloin ota syksyynä yhtenä ilta-
na jokuainen peivomme minkä jaksoimme selässä
kantaa puitaan ja ne oli niin hyvin säilyneet
että itivät paremmin kuin ne jotka saimme
esikunnasta, olisi ne vehnät sinä kesänä
meurmet leipänä. Kun se leipä oli silloin tui-
kalla. ^{vainiokosken kylä leijalla - tarvittuut syksyyn - kausi.} Parempaa yksin kesä vanhemmalla kuin or-
sia ja oikein hyvin kasvivat ja oli siellä kaiken
kaikkia yllin kyllin ja oikein hyvä olla. s. 49.

2. eväkö.

Oli vuosi 1774 kaikem keväällä kellaista min
kun jlain savistaen ja peläten mutta aina vain työtä
teimme minkun muuttokseen ne henot työt, jokuilla
oli kiirettä niiden kylöjen kanssa kaikki seivat jo työt
tehtyä vaikka ~~me~~ omia miehiä ei ollut monessaakaan ta-
lossa, vaan vanhityösimalla meilläkin oli yksi Vasili;
Antti Oskalin kanssa yhteisin, joka europainin oli silloin
kummassakin talossa. kaikki oli maassa ja niin iha-
nasti ja viholliva ~~oraat~~ ja kasvimaatkin minä kirkin kun
olivat kaikki taimella, kaalintaimet ja lauteen taimet
tein laatikkoon jo aikaisemmin mutta niitä en lähä-
nut milloin saada säilymään kun siellä oli mah-
dottoman paljon rotia ne tuhloi kaikki ne taimet
työtä vaikka minä ~~par~~ mihin panin, niitä oli niin
paljon ja niin kesyjiä, pihalla kävelivät kun kirsat.
~~Isäni oli täydessä puhassa ja koka oikein puului~~
pysähtyksi siellä Kivunnen kasvomaalla: vaan ~~niesti~~
10 kilometrin päässä mutta sitten jo pysähti aivan lähel-
lä satuin olemaan hujun vintissä se meinas' kaatua

Kaatua vaan kuin se heilui kahden puolen kuin kellon
 heiluri vaan seisoi ovella ja katsoin kuin pommikone
 meni meidän saunamökin yli melkein siivittäen si-
 hen sipastan triset siskot olivat lattialla vatsallaan ja
 ovi oli auki kuin oli täysi kesä ja kuorito kauneimmilla
 huusivat minulle käy pitkäkäs, minä vain katsoin kuin
 aikuiset ihmiset ryömivät lattialla ja pellon ajissa jon-
 kuin kesonon juoksee välttämään tietä pitkin, kär-
 ryst perässä, Sitten ja alkoi tulla lehmia ja niiden ajajia sit-
 tuntuu raapurin nuori emäntä Laina slarsa että ei lähtetä pois ei
 tässä enään mitään uskalla olla, siinä me sitä oltiin
 seppäinän kuin ei millään olisi tenyt mieli lähtea, vaan kuin
 tuli ilta niin kunnalliskodista tuli aalto ja siinä
 kaksi solilasta ja siinä shilda Pusa poikansa kanssa ja si-
 inä sitten oli kiukkuinen solilas, parskusti harski vain
 auloon ja asemalle, kuin pitelivomme vähän puidamm-
 me että emme voi miten mennä kuin täytyy lehmättä
 ja saada meikka ja tavarat asemalle, vaan se lupasi om-
 pua meidät jos emme heti noure auloon täytyhän siinä
 jo todella, yksi sisko jäi kotia joka tulee lehmien kanssa niin
 sitten saimme vapaakyytiin polsterkaan, mutta juna oli
 lähtenyt eikä tietäneet milloin toinen tulee olimme si-
 inä sen yön ja ^{minä} aamulla takaisin kotiin kyllä sisko
 oli hysilläään kuin menin si hänen tarvi yksin lähtea
 lehmien kanssa, Siinä sitten se päivä meni jälkee puolen
 päivän kuin jo naapurujakin ajoi lehmia, olimme ^{pommit} lehmät
~~parit~~ pelttoon kuin ei tarvinnut muualla hakea, suor-
 man aivat asemalle tavaraa ja kuin siellä tulivat oviin
 ja ~~parit~~ hyvin kiireesti taas en muutama lasti kasa karrin

setteipois. 1889

Terveisiä oikein paljon, Me viisimme kaikki
ki' loppuun. Oletteko olleet Suomessa? ja josta & k-
ka on väestöjää? Meillä on tassa yksi puheen-
jäsen tullut lisää. Anna-Marian Hilja tuli
tähän ~~on~~ varmaan olemaan ja kukaan kun
me olemme hänen omaisuutensa järjestämis-
syt ei muuta kuin pitäisi saada suuret
kassat tehneisiin mielissä. ja työllä kuin nämä
työt tekee yksinkin niin sanoo. Vihkim-
on ollut ei me olla vielä olleet onksista
katsotaan vähän myöhemmin mitä sitten tek-
dään. Meidän ja kauniita nevat ilmaja
että kaukiki kasvaa ja puhuttaa ja onko si-
mulla kiltteja lapsia koulussa, vai joku me
paronit hermat hujille? Hilma & Tati

~~on~~ Olikan nyt kuro tulla kun jätti alimman
ja lähtenyt ennen enään niiden kanssa läh-
tenyt kamarin jaksou ja turkimpia siellä alisi
sen kummempaa siellä tullutkaan

Sitten saimme mitä herttaisimmaksi isäntä
tärkeän siinä kiviä alimen kossilla, ne eivät kyllä
pitäneet itseään pappilan vertaisina kuin ei-
vät olleet rikkaita mutta ihmisinä monin
verroin herttaisimpina. Siinä olimme puoli-
toista vuotta ^{min koulun} koulun amaan pitäjään
ja omalle ~~maajalalle~~ matilalle. Kun siinä lu-
silla minä siirsin ja puustelin vaatteita vaatteita
niin isäntä pahotteli kun hän ei milloin-
kaan ehti niitä viedä ulos tuultuunsa niin
kun ~~edellisessä~~ edellisen isäntä kukaan kyllä
men, herraan siirsin takia kylläsen piti niitä
koulutetta, niin oli koulunsa postuille sanonut.
Olikan ne vaatteet silloin siinä kerrin ympärillä
kuisumassa näkivät ne oninkälaisia ne olivat.

Kyllä kun minikin kukaan siinä kiviä alimella
olimme niin jätit kaikki kypsinä ja aikaisin
sarkunsaan ihmisinä ~~siinä~~ ^{siinä} ja ~~siinä~~ ^{siinä} aina
tekee sinne mielei että näkisi ne vielä kerran
kun kirjainvaihto tahtoo jäädä ja aina vain
vähemmällä paan matkalla tahtoo olla liian pit-
kät ja onille kun ja tunnemme itsemme vanhaksi
matkustamaan. Tais on jo selmi sikä Matti isäntä
muuttanut siinä kossilla ja se on varmaan kerrin
autiata kun on siinä ne molemmat talot ^{siinä} -

on nyt kypä tuntuu kuin toiset on saittuukel-
la tavarat ja rahat koonnut. Tällöin emäntä
hyppäsi minun eteeni myydäni ajone ja isäntä
jää emännän selän taaksi rintama vahvistuk-
seksi jos emäntä häviä ja kopsusi siippaatus minä
siippaas minä, se näytti niin hullunkuriselta
miin että minä taas rupesin niin kauheasti
nauramaan että emäntä pyörähti ympäri ja
sen tien hävisi ja minä sanoin että mistä me
heidän elämisiään tiedetään vaan kylässä pu-
huvat. (Vanha emäntä kuin mitin oli lähtenyt
miin piti p. ahvelijalta lainata vaatekappaleita
ja minä oli lammahan emäntä ahvelia paikkaa-
maan kun pyyheliönsissä ei ollut kuitista kun
verinat, jota en ole eläissään nähnyt kun puyy-
heliönsä paikataan, kyllä sillä oli linnavaatteita
kaapissa vaan miin piti säästä ja kaksi henkilöä
talossa väheä) sitä sen illan näyttelmaa ei ollut
ketään näkemässä kun työmies ~~meni~~ seka pal-
velia olivat merimet pois. Meillä oli asunto ja
enemmän käyty katsomassa kun miin kaapurei-
de tarsi tulla sääli meitä, miin ne häski menneä
sitä katsomaan ja talon emäntä kutsui kun kiel-
tä on vapaana kaksi pikku kamaria ja sinne me
sitten keskiviikkona kun isäntä meni myllyyn
aasunsiipin pidettyäni muuttomme siltä saimme
lehmillekin maraton. Kyllä ne huoltomiehet tuli
sinne toisella että nyt näyttelään kirkko asunto
lähde kumman kamarin vain haluatte ~~va-~~

naapurista kävi viittomassa minulle kantele
 antakaa alla. Me käveltiin siellä naapurissa ja ker-
 vimme miten komeilla neustan asiat siellä päin
 vaan oninkas heille mahtai ja sinä päivänä minä ta-
 sen itkin kun on oma koti ollut jo sitten jät-
 tynä ulkoitetyksi. Muulloin aina jaksan jaksaa
 ki naurukki jos mitä sattui minun enään jaks-
 out hiltä itseäni. Kun menimme sinne illta
 päivällä niin jo meidän vaatteet oli tuolla sisään
 ja kaikki oli pantiin uuniin kyltää varten. Kun-
 maan. Sillä sunnalla oli siskon miehellä pihku-
 ta ja se oli soittanut että vaatteet sisään ja hiivesti
 poltti tule. Hävihan se poltti ja mitä siellä salii-
 sa puhuttiin sitä ennen tiedä. Kun me menivät
 pois niin isäntä sanoi. Eliisa lähtetään ottamaan
 sänky, olivat pienet outa sängyn pois päivällä
 ja minua taas rupesi kauheesti naurattamaan
 (vaikka ei ollut pitkiä aikoja kun olin itkenyt hiltä-
 onasti) niin sisko vain hyppäsi ole hiljaa, ole
 hiljaa ja minä menin perässä ottamaan sitä
 sängyn kantta jossa minä nukun. Kun siskot
 nukku molemmat siinä sängyssä. Vaan ei
 siinä voinut eikä ollut kun seuraavaan keshi-
 viikkoon, siinä oli tyjä mies se aina vain sanoi
 mentä pois sillä hän pelkää jos siinä jätän sille.
 Ei ollut kun pari päivää illalla taasen tuli se tovan
 mukainen illta me siinä nurkassa emäntä ja isäntä
 jättyänsä yppäri ja alkoivat pilata sitä palvelusta, niin
 minä satuin siskun sanomaan, että kyllä teidän

jonnekin pöytäsiunin siinä missä oimut asua kun
ei mitään mitään lämmintään. Menimme sitten veljen
pojain kaitiin, siinä kun tulimme sieltä ja kun em-
me saaneet kammareissa ovelukkaan ja siinä se
kunolla menneitä. Tulimme sieltä siinä oli
kaikki meidän tavarat tuotu keittäisiin ja itse
menneet sinne mukkumaan ja se keittä oli aika
päästä kun meitä oli kolme ja palvelia neljäntoista
siinä se oli oikein ahdas, sitten porinat ison
ruoka pöydän keskelle kättä itse istuvaa pöy-
dän ympärille uloskaan, emme päässeet vaikka
olisi ollut kunnika taparalla asiat, muuten kun
pöydän yllä, vaan onneksi aina ehdimme kättä
ulkona siinä ei tarvinnut sitä pöydän yllä kul-
kua käyttää ja sitten siinä kuittiin vaikka mitään
kun isäntä ja emäntä pisti sitä savonmaan-
puhella meistä siitolaista. Tuli sitten lauantai
en muista en muista oliko kokonain kappurina mar-
raskuun alku kun aamulla herättiin en vielä ehli-
nyt panna ~~siinä~~ vuoteita kuntoon, kun isäntä tuli ja
virkasi kaikki meidän sänkyvaatteet tyynyistä pot-
jaan kaikki pihalle, minä sanoin että keittäisiin vain
itse te ne takaisin tuotte, eivät huvannut itse aino-
akaan mitään tuoda ja rantaa pöytä taivoon täydellä kor-
ran emäntä sanoin kuitin vaatteine kattu siinä san-
noi että koi ne sänkyvaatteet on sinne keittäisiin, isäntä
kun sai ne keittäisiin siinä meni heti putkelimaan
ja poitti huoltoon nyt em vaatteet pihalle, emme tie-
tä mitään sieltä hänellä oli vastattu, vaan siinä kun

taloksi. Siinä kesä meni oikein mukavasti heinä-
 tehdän ja miten paljon jätettiin olimme apuna
 niissä rapureissa kun saimme heinän tehtyä kylä,
 kylämeille huolto heinämaat antoi vaan lisäksi teimme mis-
 tä vain saimme ja saimme vähänkin heinäsen paikan
 niinpä teimme maan tien laidathin, palttuipa tulemaan
 meidän kirkkoherra Laurila herran kun tiendäitää harr-
 oisivat siskot, niin hän hyysi, että kuinka pithot nämä
 teidän ^{heinä} sarkkaron, sisko sanoi olevan lääninikohelle sook-
 na kylä hän taisi vähän ihmitellä niiden pituutta,

Siellä oli oikein k sanovat joka taloa kyläksi mekin
 kolmessa kylässä elettiin, itse osuttin yhteisiä, tehmiät
 ja heronon trisessa ja kolmannessa oli tavarat. Lopuksi
 syksyllä sota jo joulun alla tuli isäntä pois armei-
 jasta ja meillä oli heidän yksihuoneensa. Siitä se
 alkoi ja herrasväkeä huikuttaa mutta siinä sen
 kummempaa siinä se talvi meni ja meni sen-
 raava kesä sellaisessa pinessä ~~sotaa~~ hermosola
 tilassa, ja huikuttaaahan se kun ei pappilaa
 panna evakkoja ja heille mitä pannaan kun
 he tietysti arvonsa tuntivat kun toinen oli al-
 tytti ja isäntä kotiväyksi tulleet ja miljonnikkoja
 ovat vielä. Siinä jo isäntä alkoi pitää ja niitä
 koti saarpoja että teidän on saatava asunto ~~meid-~~
 ta, vaan ei ole sitä mistä saatu ja sikä käylyt etri-
 onassakaan kun herta on huolto ja valtia meillä
 on kodin pois vienyit niin saakoon ja hommaathan
^{huolto vapun sanoi että}
 asunnon ja siinä on tilaa kyläksi, vintissä oli vielä
 kaksi homaria trisessa oli rauta uuni vaan isäntä sen

oli ja Rautalaiset joulunuet ^{meidä} ennempään ja jotka
meitä odotti olivat alleet meidän evakkona 1918-1918-
Tosta. Me olimme siinä kun hostissa oli ruokaa, oli kahvia
kuidain ja kovasti tarinaa kun muisteltiin sitä veltis-
sota, talvisota ja nyt oli kolmas kesäsoita Toinen illa
hyllä nyt on kai jo viimeinen kerta kaksi ei kukaan
kerta mene ja siinä nyt. Pääsamakelaiset olivat
laittaneet evakkeille kunnan, vaan sitä oli ollut niin
vähän että meidän kaverit eivät saaneet mitään,
kun tuli muustalaisia niin ^{ne} eivät kaikkien meidän
keittäessään. Ja vihdoin viimein pääsimme Rauta-
lammielle se oli sunnuntai aamu on muista muista
siltä lienee ennen kirkkoa ja ihmeeksemme näin-
mekin siinä sillakaksiksi siskoamme ja sitä ilva ~~kat~~
jotka koinne, siskot kun ja olivat itkeneet meitä
kuolleena ja jos me puhui junaan ehdimme niin
kai me kuolleet olisikin, kun sen olivat viholliskoneet
pommittaneet. Se yö vielä olin Rautalammin
parolalla yöllä, seuraavana aamuna tulimme
Kivisalmen lissilla yli ja siinä olin kirkonmie-
jotka siltä piti meidän toimittaa määräpalkkaa, kiöllä
kolana niin saimme siinä lissilla kirkolla ja lehmia pai-
mentaa puoli päivää. Sitten tuli kaksi muuta maista ja
me rupes tekemään kauppa meistä, että toinen olla ~~tek~~
si toinen yhten ja niin piti päin vaan mepä ei tehty-
kään niin kun he olisivat haloneet meitä piti saada yh-
teen asuntoon kun ennen vielä pöyrytti karkkij, saa-
tiinha me ja oikein siistin asunnon saimmekin ja si-
ollut kun nuori rouva ja palvelia, ja niin käynnimme

kuonon ja kun siellä ^{salon} oli ^{parilla} lamu-
 takki ja ^{siellä} käsivarrella ^{kaikki} haunista ^{leiminkiä}
^{leimareilla} oli ^{trillännyt} päättään ^{leiminkiä} ja ^{erä}
 toi ^{toisenkin}. ^{Taijosi} kysyin ^{mitä} ^{me} ^{on} ^{akkaa} ^{me}
^{ei} ^{mitään} ^{ottanut} ^{vaikka} ^{muillakaan} ^{olipa} ^{me}
^{mutkin} ^{siellä} ^{kaikki} ^{mitä} ^{hupla} ^{saattui} ^{olymaan}
^{lollonen} ^{kuu} ^{desko} ^{salu} ^{kyyn} ^{leiminkiä} - ^{pääteen} ^{voi}
^{kieltä} ^{kin} ^{kuulua} ^{vapa} ^{ammun} ^{kuu} ^{oli} ^{siitä} ^{leiminkiä}
^{kuu} ^{leiminkiä} ^{ja} ^{sikat} ^{trillasi} ^{ja} ^{lähdettiin} ^{matkaa}
^{jatkamaan} ^{tuli} ^{yksi} ^{rouva} ^{ja} ^{pyysi} ^{jäämään} ^{kuu}
^{kuu} ^{yksi} ^{vaan} ^{emme} ^{jääneet} ^{kuu} ^{siinä} ^{ei} ^{ollut}
^{mitään} ^{leiminkiä} ^{olisi} ^{panku} ^{jatkoin} ^{me} ¹² ^{kilomet-}
^{riä} ^{johon} ^{saimme} ^{leiminkiä} ^{laitos} ^{me} ^{ja} ^{iselle}
^{asunnon} ^{oli} ^{jokuu} ^{omakoti} ^{alue} ^{ja} ^{siinä} ^{saati} ^{isän}
^{tä} ^{olemaan} ^{lomalla} ^{känellä} ^{oli} ^{sauna} ^{lämmittely}
^{asunnalla} ^{korvike} ^{keitelty} ^{ja} ^{meitä} ^{pidettiin} ^{kuu}
^{piispaa} ^{pappilassa} ^{kauppi} ^{saunassa} ^{festi} ^{vast-}
^{teet} ^{ja} ^{amulla} ^{vielä} ^{sähkö} ^{raudalla} ^{me} ^{silitimme} ^{ja}
^{vielä} ^{rouva} ^{keitti} ^{meille} ^{padallisen} ^{perunoitakin}.
^{Isäntä} ^{oli} ^{joka} ^{ilta} ^{lämmittännyt} ^{saunan} ^{sestai}
^{kuu} ^{ei} ^{känellä} ^{ole} ^{muutakaan} ^{antaa} ^{antoi} ^{ava-}
^{koille} ^{kuu} ^{joka} ^{ilta} ^{sen} ^{viikon} ^{jotka} ^{lomalla}
^{oli} ^{lämmittännyt} ^{saunan} ^{oli} ^{meillä} ^{matkalla} ^{jota} ^{meillä} ^{viikko} ^{teimme}
^{saimme} ^{ja} ^{saime} ^{kuu} ^{monenlaisia} ^{ihmisiä}
^{ihmis} ^{luontia} ^{ja} ^{herra} ^{parolleen} ^{meitä} ^{on} ^{melkein}
^{yhtä} ^{monta} ^{luontia} ^{kuu} ^{ihmistä} ^{kin}. ^{Siellä} ^{saunas-}
^{sa} ^{meillä} ^{kalosi} ^{saijpuu} ^{kuu} ^{herra} ^{sen} ^{erä} ^{tyh-}
^{sisä} ^{pannut} ^{omaan} ^{taskuunsa} ^{siinä} ^{se} ^{ain} ^{tova-}
^{rat} ^{pikkukyljälleen} ^{piispuu} ^{min} ^{oli} ^{siinä} ^{kuu} ^{kuu} ^{kuu}
^{pi} ^{kuulua}. ^{Piikrä} ^{maella} ^{meitä} ^{parutettiin} ^{kuu} ^{piel-}

oli pantu matkaa varten sikkolle ei jäänyt kuin oikein
 kehna pumppuli leinikki päälle. Kaikista eniten mieleen
 jäi Ankilän tien kun minä oli mahdoton tungos
 kun ei millään tahtonut eteenpäin pästä, sinne
 siitä selvisimmme pelloja kun apuimme käytettiin.
 Juhannuksesta oli aikomus viellä yhdessä pikkutalossa ja oli-
 sivat käyneet pullanpaistoon kun oli oikein selkään
 Vaan kun lehmät olivat ruokelaisten lehmien kanssa
 samalla lautumalla ne tulivat sieltä pois ja menivät mi-
 den perässä minä jäi pullan paisto ei muuta kun kii-
 teen sikkoon lähde perässä. Puhkelan emännät pais-
 to siinä eväsitöitä minä talon emäntä oli ne ja sa-
 malla tavalla kivi ja yhdessä isossa talossa kun
 lupasivat että saadaan maitoja sepaivata minä rovi-
 väät herman, kumpikin emäntä oli pahollaista kun
 ei ollut trisella kummallakaan särviä aivan
 lihapalan oli, sekä herman jiltä trivi saavansa
 emäntä vähän voita kun ei ollut muuta särviä kun
 maitoa, sitäkin kun aina sikkokaupalla syö minä
 kadella jotain muutakin mieli tekee se tiede minä
 tähteksi mekin se tultiin kokemaan. Siinä jaettiin
 lehmia kahtaalle päin kun oli kaksi tien haaraa
 ne triset menivät jostakin yli järven vai salmen
 vaan me aina vain menimme maata myöten
 ja joudumme Virtasalmelle siinä saimme kyllä
 siihen saimme häydä mukkumaan vaan ei onnettu
 heiltä kahria, yksi rouva kutsui petiinsä ja keitti
 ja juotti kahvit kun kysyimme mitä maksaa minä
 rouva repesi ithemää ja ei mitään ottonut, kun

1
Oli arasi 1239. Kuisinen, sillä seuraava
vana vuona eli 48 vuorokaudella oli määrä
olla olumpiat Suomessa, niin jätti kyllä
kaikkia kuumuutta, etenkin ne jotka olivat
vallateiden varsilla, niin mekin kun todella
olimme kirjaimellisesti tms maantiin laidas
sa. Koko kesän meillä oli rakennus mielisiä
mitkä arasi asuin rakennusta, kujan rint
tiin painivat luidet lamppulattiat että kestää
hevosten piellä kävellä, ^{kehä} aittojen ovia ja rappu
ruokaturvan muuttivat pannaan rivin aitta
jan kanssa ja pellolle saraimen, kaikki
muuten tuli kuntoon vaan maalaus
joi seuraavaan kevääseen, että koivun
paremmiin, maatiikin oli valmiina, etei
sen ikkunasat pari neljemi resevitäisten
aikana.

Tuli lokkuun loppupäivät kun lehdestä
luettiin että Saksa meni Puolaan vaan
sitä siisasteltiin että ei Saksa enään raas-
ki ostaa enään puolukoita Suomesta kun
meni itse oikein suurella miesvoimalla
puolaan, mitä me sitä kun meni niin
meni me olimme siitä kaukana, mutta

„Kihon Venäläinen nyt Suomen pääte tule-
maan kun kinaitaa on tehty, sanoo pik-
kutalon isäntä ^{kelin} rupeesivat jotain sellaisesta
puhkumaan että se pöytä voisi ehtä tulla
Suomeentekin. Vaan niin sitten kävi
kun kävi ja tuli kun tulikin se ~~700~~ 700
te vanha rajantakainen pahatunki. Se oli
27 päivä marraskuuta kun nousin ylös ja
menin paikalle kun näkivät tykkien
tulitukset ja eteläisen taivaan sarta oli
yhtenä tulimerenä, Vaan ei meillä vielä
mitään hätää, onhan sieltä aina jotain kuu-
lunut vaikka ei kylläkään tulla näkynyt
min ^{oli} pöytä ^{siellä} ^{napalla} jolain. Tulin ul-
koa tyypaan ja sanoin reseptiläisille että, nyt
saatte pojat kohta lapella, min ne ihmiset
kun me olimme niin kun se pöytä olisi
ollut siellä rajalla ollut jokapäiväistä, kun
yksi mies oli niin jalkakerruksissa että ei
uskaltanut tulla nuskasta pois oli kyyry-
sä ja silmät karallaan kun räpistelenä lin-
nin poika. - Kyllä sinä päivänä vaimone rähä
yhtä ja toista maakuoppaan puuloon kun pöytä
menne ohi niin ^{on} jotain ottamista parimmme
katuvia ja kaheriakin että saamone tulokahvin
jos pitää lähtä, Vaan ennen kun alkoi
hunnolla hämääntä tulin sanomaan että
kaikki pois toiset asemalle, en enään onniosta
kello määrää mutta yksi jää kargaa koittamaan

maan ja mukaan ei saa ottaa kuin pikku
paketti joska pa kypria kuljittaa mukana ja
kahden viikon kuluttua kaikki on ohi saa
sitte tulla takaisin, Eihän tämä mitään
menemäänhan tietyti ja eihän tämä kahsi
nukkaa mitään etuna sain ja panin vaatetta
päällä paljon, vaan ei sisko saanu mitään
kennenkun minun piti autta hän oli vä-
hän lamassa, kerran kun reseptitaiset
kannoi, että taitaa olla niin^{että} me tässä jäädaän
isännöiksi ja talon joukko saa lähteä, niin sis-
ko oli miellessään päättänyt ei mitään ei to
mitäänkään "niin se kai oti hänellä viimeist
pösi. Talovi käsi sitte asemalle nimissä, Olin
panimme näin kirkkoon ja vehnäjuutkojo mitkään
vaan ne lähetettiin kotiin kun ei ollut trisilla
niin mitapää mekään niitä rahaaman muka-
na, Tänä odotettiin pimeämpö jotta voisi läh-
teä siikkeelle kun ensin ohimma pulttolumet
kylmiin härkävaubriin kerolla oli panimme
nyyttimme lattialle, siihen päälle istumaan, se-
lät vastatusten, vaanne alkoi väkutellessä lämmitä
niin sitte saimme vettä niskaam kun huuru
ruperi sulamaan katosta, Niin siinä se yti

meni pimeessä vaunussa, + joku yritti laulaa
villää ei se oikein tarttunut tosin vai eikö
sitä osattu kun ei ollut kirjaa eikä siinä mi-
tään olisi nähty, muuta valoa ei ollut
kukaan lähellä miehillä satosi tuihtokuvasta
maan. Joku huokasi että kuka istuu mi-
nuun jalkojeni päällä — En muista mitään
saakka ja mille paikkakunnalle me joudum-
me kun aamu valkeni. Tässä saimme suo-
kaa jätti muuta toiseen junaan ja siinä me
pääsimme heinon vaunun oikein postivaun-
un. Edellisestä vaunusta kun pois lähdettiin
niin muuten jäi villatakki vaunun kun
menin sitä etsimään ⁿⁱⁱⁿ ~~se~~ eipä sitä enään ollut
kukaan se oli tietystikin tiukaa, kun kerästäkki
oli alla, talvitakki sen päällä villa takki ei
sopinut kuljetin sitä irrallisena, ⁿⁱⁱⁿ ~~että~~ joutihan
se hävitäkin. Sitäpä postitettiin Rantasalmen
asemalle, siinä sitä tölletettiin niin meri-
jät kun ~~vaunusta~~ ^{vaunusta} tahtonut mitään saatta
kattoa pään päälle vaikka pimeä ~~tyyppä~~ ja
pakkanen tyyppä ^{pä} alle ~~ei~~ ollut ja autoja di-
vahan korat avineet klemmas kaikkia kuljet-
taa muuten poliisi tuli näyttämään mitään
saimme mennä, varmalla oli hätä kun jä-
nellä ei ole mitään antamista vaan ei meillä
ollut tarviskaan muuta kun kattoa päänsäälle ja
lämmä ⁿⁱⁱⁿ hyvä ~~olikin~~, kun oli itsellä peitto ja tyyppi; me
huomattiin ottaa sen verran särky vaattua jotta vi-

Emäntö

Tiin panna paa tyynylle ja setäi peitto kossille Anna Maria
 Kuussa oli paikansa ja miniania kanssa niin he eivät
 olleet ottaneet mitää muuta mukaan kun alma se minia
 kappit hän kun oli vasta kevaalla mennyt naimisiin niin hää-
 lahjat oli kaikista tärkeimmät, niin tuli heti ensimmäi-
 senä yönä pulma etten milten käydä nukkumaan, heti
 aamulla lähettivät pojat kotia takaisin peilloja kake-
 maan, sin kun oli mennyt kotia niin siellä oli jo tek-
 ty setäiä jälkeä, jostain kersusta sitten sai pari puulloa
 Alma kertoiikin kun he olivat lähdössä ja mitä ottaa
 mukaan, niin reseptilaiset olivat sanoneet että ette kui-
 tenkään saa ^{hagittua} antakaa olla, täältä te minä sitten saatte kun
 tullette, Alma oli meidän naapurin tyttäriä siellä Ala-
 mäellä, Viikdoin tuli auto meidätkin hakemaan oli
 siinä mielessä jos minikin laisia ajatuksia mukia ja mielis-
 laiseen taloon että neyt joututaan vaan kun 10 kilometria
 oli ajettu niin autorilja pysäytti ja panoi sootti taloa mäen
 päällä se olikin oikein iso savolainen pohalla ja ännäksi mi-
 onellään Aleks Huopalaime ja ne sitten olivat meidät ystä-
 vällisesti Emäntönsä kanssa vastaan isokokkipannu ja po-
 risti hollalla eivät pelänneet joutaakaan vaikka meitä oli
 21 henkilöä kaikki ottiin meidän omenkyläläisiä, minulle
 kaksi serkkua toisella Maria serkulla minia sillä yksi lapsi
 Annalla omies ja kolme lasta Hannes Lemmetilla vaimo kala-

si lasta ja hänen äitinsä, leski Helena Karona vanha poika Mikko Karona ja Anna-Maria Huusna ja heidän palvelijansa ja muina minä ja serkoni, iso oli tupokin kun pojat sinä joroi-
tivätkin sinä, ^{tuomoni ja kauri} välttävä katto on ollut sellaista koskaan ennen
nähty ja palkat kannatit kiireet. Tuhon me sitten käy-
tiin odottamaan kotiin pääsyt kahden viikon päästä vaan
meni joulu meni tommikuu ja alkoivat puhua muutos-
ta Suomessa kun ^{merittävät} Messapirttilaisia Rantasalmelle kun
meitä Takkolaisia sinä aiostaan ^{oli} kolmen neljän. On
muuten hauskaa muistoa meidän elämisenne sinä
kun muokka tavarat ostettiin siitä kaikkia kun minä
tein lastut isäni kanssa että hän saa nostaa ra-
hat vatiolta niin se tuli kymppiä kahden 3 mk. kortin
raha erikseen sitä on niin takkaa ^{muuta} mukaa se oli. Kysytty
sitä ~~ei kukaan~~ ~~ainakaan~~ ~~tupakkoja~~ ~~tuonne~~ ~~tultiin~~
jos me kamarissa eläjät itseensä rasvailivat vähän
enempi ei siitä sen enempää, kun se kotiin lähti ainoa
vain siirtyi, kun ^{ei} ^{niitä} ^{tyisiä}, mikään jaksaa tappoa
kun niitä on niin paljon "sanoi isäni Shoopalainen
Tuli helmikuun lähettivät huolto paikasta sanan että sinä
päivänä auto tulee hakemaan Rantasalmen asemalle
alkaa matka Suomessa, Meille kaikille tuli kiire väiden
paistoon jotta meillä olisi ensihätäin omasta takaa syö-
mistä, kun tiesivät jo kertoa Suomalaisten että me ei ole
halukka vastaan ottamaan vaan se oli ^{annettiin} ^{kaikilla} ^{puhuttiin}
Rantasalmelaiset olivat ja varustukset meille väkät leipää
ja säilykkeitä, siinä onni niitä ottanut kun ei ollut vielä mi-
hin ne pari, vähän kun tuli paperia leivän ympärille ei mitään
narua niin kaikkos se paperi sinä pysyy niin oli sitten

useammalla leipä kainalossa paljoo. Rantasalmen
 asemalla sain me siskon kanssa tiellä katti Naskatilla
 että kotimme olipalamut ja aitat, sihi ja saunapu-
 settu. Silloin kun pääsimme vaunujen siihen oli-
 tehty laveritkin itsemme ensimmäisen kerran. Sis-
 koni kanssa, kun kaikki edellisen kesän tujat oli
 mennyt hukkaan ja eikä kolia kun sinne pääsimme,
 aloi to kaikki alusta. Kun siitä huopalailla kahdella
 Anna serkku ja rupesi kauheasti itkemään ja se sitten
 meitä toisia suututti kun ei itkellyt kotoa lähtiessä
 niin nyt siihen ruvetaan ulisemaan, häntä kai joutoi-
 ja eivät saakaan kamaria asuttavaksi kun heillä siinä oli
 ohantyhäryjä oli meitä vastassa iso pussi joka lähti vie-
 mään Lysman kirkolle. Ihmeellisen aritakin miten
 siihen autoon kuyettaja sai meitä sopimaan niin paljon
 Hän kun sai auton käyteen sitten hän pani oven kiinni
 ja latoi meidät kuin me siellä Jakkola suolasimme
 räpöyksiä pyttyy, serkku jo sarvi lännetto meidät
 tuottiin tapettavaksi kun tähän saakka olemme säilyneet,
 hengissä, kuyettaja vähän nauratti avasi oven ja otti un-
 den kourallisen suolattavia hämäläisen rauhallisuudella
 onora jouduin peräpäntille ja jäin alimmaisiksi, kaksi
 oli sylissäni niin ei siinä mitään jäsentä omeit lukanalla
 niin kireällä siinä oltiin ei siinä ainakaan kylmä tullut
 vaikka silloin olivat kovat pakkaset, siho kun joutui
 seinän viereen hän kun pani leivän seinän ja jalkan
 se valiin ei käynyt siitä kylmä, kyllä se leipä tuli
 syöttyä. Kun päästin Lysman kirkolle parimmme sen
 myytlümme, Lysrin se automallia meni kun minä mi-
 kahtin, heräsin siihen kun se seisakutti, kuyyriin per-

kullani, että mitä se seisoi hän käski hyvin tiukassa
äänessä minun mennä kysymään, vaan jäi se mi-
ta kysymättä, Suomessa meidät otettiin oikein hyvin
vastaa oli valmis ruoka odottamassa, siinä meitä ja
otettiin väkain joka suunnalle, Me ja ja siskeni sekä kuis-
man emäntä porukiemme kanssa kysydettiin olisimme
paljon toisiaakin Parkilakki vai Parkisalo en mä en
muusta kumpi se oli vietin autolla ja siinä Päijänteen
rannalla oli meitä vastaan 7 onlla hevosella josta
matka jatkui pitkin Päijännettä 14 km Vintturin
koululle. Siellä oli aika kirkkosta seutuä vaan
siinä ei ollut kuin yksi yö lähdimme seuraavana
aamuna takaisin kun Kalevi peljentyi ja yksi
sisko oli vielä kadoksissa, olivat siellä aika viharia
että eivät hevosakaan antaneet luvun leusomaksi
päijänteen toiselta puolel etsimässä ja pari yhten
uhon, komeasti meidät vietin, vaan hävellen mukien
siellä pois tultin kun me meidän meikat oli oli kes-
sä, meidän ei meitä tarvinnut kukaan, ainakaan siinä
jokuu heikompri kysyiäkkin olli. Kysyi se Parkilak-
ken heikko mies oli kirkkoinen kun on siellä pois
tulimme, ei kukaan meidän asuntakaan millään toimilla
takaisin vaan oli pitänyt lähtä, vaan kun oikein ko-
vasti selitettiin että se oli syysä ja kun meillä oli sis-
ko selmion^{un} vielä kadoksissa ja Kalevi poika hevosien
mukan, emmekään täällä ihkipäivänä mitä työtä
Puisimmette ja sanot olevan yhten toinen vaan siinä on
paljon lapsia ja neuvot talon ja käski meidän itse mennä
sieltä kysymään asuntaa ^{emmekään on kappia palanneet} ~~mutta~~ loppu elämme onnellisimme ja

lähtimme saapastelemaan sille ¹⁴neurodulle sunnalle,
 heron ~~miehe~~ ja tuli rannassa hänsi ~~notkansa~~ takasiin
 päin ja löyly ^{hän} se talo. Hän menimme luojaan ~~pitte~~
 timme itsemme ja että ~~tämälän~~ ~~niakosta~~ tavaraa ~~täsi~~
 an ja ~~alemmen~~ ~~asunnon~~ tarpeena ~~jos~~ ~~niinko~~ ~~salluisi~~
 sellaista ~~lappa~~ ~~olemaan~~ ~~johon~~ ~~rypyi~~ ~~tämälän~~ ~~notki~~ ~~kun~~
~~mitä~~ ~~oli~~ ~~sillä~~ ~~kertoa~~ ~~5~~ ~~kerkoa~~ ~~sisko~~ ~~ja~~ ~~minä~~ ~~seka~~ ~~tuusman~~
~~emäntä~~ ~~kahden~~ ~~poikansa~~ ~~kesussa~~, ~~Alma~~ ~~oli~~ ~~lotta~~ ~~hommassa~~
^{Alman mies}
~~vankempsi~~ ~~poika~~ ~~Seeli~~ ~~juuri~~ ~~lomalle~~ ~~ja~~ ~~joutui~~ ~~muuttokommi~~
 Emäntä ja isäntä olivat odottaneet ja ihmetelleet ~~mitä~~ ~~si~~
~~heille~~ ~~parina~~ ~~evaktoja~~ ~~kun~~ ~~heille~~ ~~on~~ ~~asuntohin~~ ~~ja~~ ~~heille~~
~~ollin~~ ~~kerretulleita~~ ~~ja~~ ~~me~~ ~~ollin~~ ~~tytötyräisiä~~ ~~lotta~~ ~~niinä~~ ~~oli~~
~~sihen~~ ~~hauska~~ ~~olla~~. ~~Lappesi~~ ~~oli~~ ~~niin~~ ~~herttaisia~~ ~~että~~ ~~olem-~~
~~me~~ ~~maailma~~ ~~kiertäneet~~ ~~vaan~~ ~~ei~~ ~~missän~~ ~~olla~~ ~~tarattu~~ ~~niin~~
~~hyvin~~ ~~kasvatettuja~~ ~~tyttöjä~~ ~~kun~~ ~~minä~~ ~~oli~~, ~~yhdeksän~~ ~~tyl-~~
~~toä~~ ~~siinä~~ ~~oli~~ ~~Lotta~~ ~~oli~~ ~~pitkin~~ ~~5~~ ~~vuotias~~ ~~kaikista~~ ~~muori-~~
~~vaan~~ ~~isäntä~~ ~~sanoi~~ ~~yltä~~ ~~viela~~ ~~puuttuvan~~ ~~Ulta~~ ~~olisi~~ ~~pitä-~~
~~nyt~~ ~~olla~~ ~~viela~~, ~~muiden~~ ~~nimet~~ ~~oli~~ ~~Aune~~ ~~Kati~~ ~~Martta~~, ~~Keena~~ ~~en~~
~~muista~~ ^{enää} ~~jaakko~~ ^{kaikista} ~~muimm~~ ^{ja se on ihon vapuista} ~~poika~~ ~~oli~~ ~~han~~ ~~oli~~ ~~kaikista~~ ~~vanhin~~ ~~hän~~
~~lä~~ ~~voime~~ ~~nähtä~~ ~~hän~~ ~~oli~~ ~~rodassa~~, ~~ora~~ ~~se~~ ~~ihon~~ ~~ikä-~~
~~vää~~ ~~kun~~ ~~en~~ ~~muista~~ ~~muiden~~ ~~nimiä~~ ~~ja~~ ~~alisi~~ ~~haustaa~~ ~~seada~~
~~niistä~~ ~~jotakin~~ ~~tietoa~~, ~~Sen~~ ~~talon~~ ~~sukunimi~~ ~~oli~~ ~~Lanttu~~ ~~kun~~
~~vanhin~~ ~~tytän~~ ~~joskus~~ ~~sanoi~~ ~~että~~ ~~"lanttuja~~ ~~ora~~ ~~tuvarra~~ ~~joka~~
~~murhassa~~ ~~vaan~~ ~~ei~~ ~~ole~~ ~~pyöläviä~~ ~~me~~ ~~kaikki~~ ~~itse~~ ~~tahto-~~
~~syä~~ ~~lanttuja~~.

Siinä olimme kovaään kun Takolaiset oli määrät-
 ty Tampureen ympäristöön niin meille tuli Taasen
 muutto olimme vähän aikaa Kylmäkästikällä kun
 oli työtelly Aune siskomme kodinmajoella, kevinimme

hänet hakemassa sieltä josta, sitten samalla muuttim-
Vesilahdelle jossa olimme vuoden, sieltä muuttim-
me omaan pitäjään Pirkkalaan.

Syyskuussa olimme kun tuli se 13 päivä maaliskuuta
sen päivän muistamme aina, kun radiosta kuun-
timme ^{että on tyhjä saapaa} ~~shdot~~ ~~kyllä se oli~~ ja myytävimmän ehdot kun
istuinme siinä pikku huoneessa ja pohdimme sitä ja
Eemianla kuivana kun kunnasta, me ei sittem enään
korkaan päästä kotiin ja pureskelti itkemään sitä
se ilta ollut kaukana muuttakseen van kun loma
sainni että ei tässä ilta adeta takaisin me kyyneleet
piti miellä ja kiittää olla vain uskottuista rohkeita ja
uskoa vain siitteen kirkkumman joloon joka johtaa
vain pieniä ihmistä, kun hän oli vain johtanut ko-
ka Suomen kansaa sikkin sodan aikana paljon se
sota kyllä nieli uhreja vaan olimme niitä kiitollisia
kun saimme olla omassa rakkaassa Suomessa
ennemäki missään vieraiden kodissa.

Jaon Vesilahdella kun muuttimme Pirkkalaan
siellä olimme 5 kuukautta täällä siellä tähän samaan
pitäjään me ja siitteen tulimme. Koko sen syyskuun
kesä me aina vain pyyhimme kätin menosta kerta
kun sotaväki meni rajan yli ja vihdoin se päivä
kotiin lokakuussa kun Lempäälän asemalla parim-
me lehmät ja hevosen juna-asunnon ja vihdoin pää-
simme lähtemään, kyllä meitä kiitettiin lähtemästä
vaan ei mitään meitä voinut istää kun sinne kerta
pääri koti oli aina koti vaikka ei siellä ollut kun
rausniat. 14 päivä lokakuuta olimme kotona.

~~22~~ 22. huhtikuuta 22 päivää olimme olimme
erakkomatkalla, jälkeenpäin kun kertoomme siitä
aloja ja kto jotta silloin vietimme erakkomia miin-
Be oli ja meni välttämättä hyvin siitä pienistä har-
meja^{ra} kunnellisia lukemista ottamatta meidän koh-
dalla oikein hyvin, sillä meidän koddalla sattui
aina hyviä ihmisiä, josta ja jille olimme aikoina kiitok-
sista. H. H. Lyytikäinen

Shei Hellewi. tälläistä tästä tuli kiitämään
mitään mitään kirjailijan työtä aho ja kyllä
siinä on pukeja että karkkia viltkan vähän kor-
jotus rina tämän nitsit ja ilmeät muille näyttää
jos tänä päivänä ja kerhiä vielä sinne kun
et pannaut päivä määrää. Minä kyllä vielä kirjoi-
ta toisen erakko matkan ja viltkan sen ällä
vaikka pöllä jos ei ehdi ja tähän tulee liian
paljon yhteen kuoreen.

Pääsiäis terveisin teille jokaiselle ihme täti
Anne täti ja lähettää parin päivän perästä